

26.08.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**26 Ağustos 2020
Çarşamba**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

26 Ağustos 2020 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Altınbaş Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi İhale Yönetmeliği

GENELGE

- COVID-19 Kapsamında Kamu Çalışanlarına Yönelik Tedbirler ile İlgili 2020/11 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi

TEBLİĞLER

- 2020 Yılı Temmuz Ayına Ait Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
- 2020 Yılı Temmuz Ayına Ait Tamamlama Vizesi Yapılan Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
- 2020 Yılı Temmuz Ayına Ait İptal Edilen Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
- İpotek Finansmanı Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (III-60.1)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (III-60.1.a)

KURUL KARARI

- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun 25/08/2020 Tarihli ve 75935942-050.01.04-[01/103] Sayılı Kararı

Burkina Faso'dan pamuk ithal ediyoruz

Türkiye'de ekilebilen tarım arazisi 41 milyon hektardan 37 milyon hektara düştü. Pamuk ithalatı 1 milyon tona ulaştı. Venezuela peynirinden sonra, Uganda, Burkina Faso ve Suriye'den de pamuk almaya başladık.

Türkiye'de ekilebilen tarım arazisi miktarı 41 milyon hektardan 37 milyon hektara düşerken, bereketli Harran, Çukurova, Söke ovalarında üretilen pamukta yüzde 50 azalma görüldü. Yıllık pamuk üretimi 600 bin tona gerilerken, ithalat ise 1 milyon tona ulaştı. Venezuela peynirinden sonra Uganda, Burkina Faso ve Suriye'den de pamuk almaya başladık.

CHP Genel Başkan Başdanışmanı ve İstanbul Milletvekili Erdoğan Toprak tarafından hazırlanarak MYK'ya sunulan raporda, "Tarımdaki çöküşün en somut göstergesi, ekilen tarım arazilerinin azalmış olmasıdır. Pek çok Avrupa ülkesinin toprağından daha büyük bir alan artık ekilmiyor. Üretici topraktan soğutuldu" görüşü savunularak şu görüşlere yer verildi:

"Bir dönem yoksul ve dar gelirli hanelerin sofrasının vazgeçilmezi olan kuru fasulye, nohut, bulgur artık ithal ediliyor. Rusya ve Ukrayna'nın en büyük buğday ithalatçısı olduk. Pamuk ithalatı 1 milyon tona ulaştı. Türkiye, Yunanistan, İsrail, ABD, Brezilya, Arjantin, Uganda, Burkina Faso ve Suriye'den bile pamuk ithal ediyor."

EŞEK SAYISI BİLE DÜŞTÜ

Raporda, 2002'de 1 milyar 754 milyon dolarlık tarımsal ürün ihracatına karşılık 1 milyar 702 milyon dolarlık ithalat yapılarak tarımsal dış ticarete 52 milyon dolar fazla verirken, 2019'da 5.5 milyar dolarlık ihracata karşılık, 9.5 milyar dolarlık ithalat yapıldığı kaydedildi.

Son 18 yılda çiftçi ve köylünün tarla, bağ ve bahçedeki en büyük yardımcısı olan eşeklerin sayısının da Türkiye İstatistik Kurumu istatistiklerine göre 2002'de 414 bin iken, 2020'de 120 bin 348'e düştüğü vurgulanarak, "Bu da kırsal alandaki çöküşü gösteriyor" denildi.

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİNDEKİ FİYAT ARTIŞI ENFLASYONUN 2-3 KATI

Raporda, üretimdeki azalma nedeniyle süt ve süt ürünlerindeki fiyat artışlarının yüzde 11.6 civarında seyreden yıllık enflasyonun iki-üç katına yükseldiği de belirtilerek, şöyle denildi:

"2002'de tarımsal üretimde ihracatçı konumunda olan Türkiye artık net ithalatçı konumuna geldi. Gıda alanındaki dış ticaret açığı ülkemiz aleyhine geliyor. Şimdi de halkı pek çok temel gıda ürününde yokluk çeken Venezuela'dan peynir ithal ediyor. Kısa süre önce gümrük vergileri yüzde 30 artırılan Venezuela peynirine sıfır gümrük kararı, yerli üreticiye darbedir."

Migros ile Vodafone'dan İşbirliği: Dijital Tarım İstasyonları kuruluyor

Migros'un üreticilerinin tarlalarına kurduğu Vodafone Business Dijital Tarım İstasyonları ile çiftçiler, fiziken orada bulunmasalar bile cep telefonları üzerinden, tarlalarının durumunu, toprağın nemini ve ihtiyaçlarını kontrol edebilecek.

Migros ve Vodafone ortak açıklamasına göre, Migros'un üreticilerinin tarlalarına kurduğu Vodafone Business Dijital Tarım İstasyonları ile çiftçiler, fiziken orada bulunmasalar bile cep telefonları üzerinden, tarlalarının durumunu, toprağın nemini ve ihtiyaçlarını kontrol edebiliyor.

Dijital Tarım İstasyonlarıyla hayata geçen tarımsal tahmin ve erken uyarı sistemi, çiftçilere doğru üretim ve verimli mahsul yanında tasarruf fırsatı sunuyor. Akıllı sulama sistemleri, enerji yönetim sistemleri, depo ve tank takip sistemleri gibi tarımsal çözümlere entegre edilebilen Dijital Tarım İstasyonu, toprağın nemini ve kalitesini, hava durumunu anlık takip ediyor, haşere, doğal afet gibi konularda erken uyarı veriyor. Sistem, ilaçlama zamanları konusunda da uyarı gönderiyor; böylece bilinçli ilaç kullanımı yapılarak daha sağlıklı ürünler yetiştirilebiliyor. Su ve enerji kaynaklarının bilinçli kullanımının daha da önemli kazandığı günümüzde,

Dijital Tarım İstasyonu yalnızca gerekli zamanlarda sulama uyarısı yaparak su ve elektriğin boşa harcanmasının önüne geçiyor.

Satışlarının yüzde 77'si tarıma dayalı olan, yüzde 65'i "İyi Tarım" sertifikasına sahip sebze-meyve ürünlerini tüketiciye ulaştıran Migros, Vodafone Business'ın Dijital Tarım İstasyonu çözümü ile mağazalarında satışa sunduğu ürünlerin kalitesini, miktarını ve stoklarını daha da iyi yönetebiliyor. Migros, Vodafone Business'ın 10 dijital tarım istasyonunu Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki üreticilerinin tarlalarında konumlandırıyor.

"Kaynakları doğru ve etkin kullanarak daha çok üretim gerçekleştirilebilecek"

Vodafone Türkiye İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Meltem Bakiler Şahin, Dijital Tarım İstasyonu'nun hem sağlık hem verimlilik açısından öne çıktığını belirterek, şunları kaydetti:

"Vodafone olarak sürdürülebilirliği, iş yapma biçimimizin ayrılmaz bir parçası haline getirdik. Geliştirdiğimiz ürün ve hizmetler, toplumun yaşam kalitesini artırmaya, hayatı kolaylaştırmaya ve dijital ekonomi çağına tam entegrasyona odaklanıyor. Tarım hepimizin geleceği. TÜİK verilerine göre 2019 yılı itibarıyla; tarım sektörünün Gayrisafi Yurt İçi Hasıla'daki payı 275 milyar TL seviyesinde. Büyük bir potansiyel söz konusu ve daha gidecek yolumuz var. Çiftçilerimizin, tarımsal üretim yapan işletmelerimizin doğru bilgi ile yönlendirilmesi, doğru oranda, doğru araçlarla gübreleme, ilaçlama, sulama yapması ürün verimliliğini, kaliteyi ve kazancı artıracaktır.

Kaynakları doğru ve etkin kullanarak daha az girdi ile daha çok üretim gerçekleştirilebilecek. Bugün Vodafone Business'ın sunduğu tarımsal nesnelere interneti çözümlerinin verimli kullanılması halinde, üretimde ve kalitede en az yüzde 25 artış olabileceği gibi, girdi maliyetlerinde de yüzde 50'ye kadar tasarruf sağlanabiliyor. Migros'un tarım ve gıdada sürdürülebilirliğe ne kadar önem verdiğini, bu anlamda önemli yatırımlar yaparak Türk tarımına büyük katkı sağladığını biliyoruz. Şimdi Dijital Tarım İstasyonumuz ile biz de bu katkı zincirine destek vereceğimiz için mutluyuz. İnanıyoruz ki 5 yıl sonra dönüp baktığımızda, Türkiye'de tarım modernizasyon konusunda büyük yol kat etmiş olacak ve biz de öncü aktörlerden biri olmaktan gurur duyacağız."

"Verimliliği artırmak için teknolojinin desteklediği katkılar sağlıyoruz"

Migros Ticaret A.Ş. İcra Kurulu Üyesi Cem Lütü Rodoslu da Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki tarım alanlarına kurdukları dijital tarım istasyonlarıyla çiftçinin

sağlıklı ve çevreci üretim olanağının yanı sıra daha az girdi ile daha çok üretim gerçekleştirilebildiğini ve çiftçinin maliyet kalemlerini minimize ederek üretimde önemli bir verim artışı elde edebildiklerini belirtti.

Yaşanılan sürecin bir ülkenin tarımda kendine yeter olabilmesinin önemini bir kez daha gösterdiğini aktaran Rodoslu, şu ifadeleri kullandı:

"Çiftçilerimizin her zaman yanında olduk ve onları her yönden destekledik. 2010 yılında Tarım ve Orman Bakanlığı öncülüğünde başlatılan 'İyi Tarım Uygulamaları' standardında üretilen taze meyve ve sebze mağazalarında satışa sunan ilk perakendeci olduk. Bu sayede çiftçilerimizin sosyal açıdan yaşanabilir, ekonomik açıdan verimli, insan, hayvan ve çevre sağlığını koruyan bir tarım modeline geçmesine destek olduk. Türkiye'nin en fazla meyve, sebze, et ve taze unlu mamulleri satan perakendecisi olarak ciromuzun yüzde 77'si tarıma dayalı.

Özellikle taze gıdaların kesintisiz üretiminin hem sağlık hem de bulunurluk açısından kritik önemi nedeniyle tarımsal üretimin devamlılığı ve çiftçilerimizin emeğinin karşılığını güvenle alabilmeleri için bütüncül destek sağlıyoruz. Bu yıl Tarım Kredi Kooperatifleriyle olan iş birliğimizi iki katına çıkararak 100 milyon TL'lik alım yapıyoruz. Çiftçilerin alacaklarını zamanında tahsil etmesini ve böylece daha rahat koşullarda üretim yapmalarını sağlayan finansman modelleri geliştiriyoruz. Vodafone ile gerçekleştirdiğimiz bu iş birliğiyle de çiftçi için önemli maliyet kalemleri arasında yer alan enerji ve su gibi girdi maliyetleri doğru düzeye getirerek verimliliği artırmaları için teknolojinin desteklediği katkılar sağlıyoruz. Sürdürülebilir tarım hepimizin geleceği."

“Önce aktif rasyosu, sonra politika faizi!”

Analistler, Merkez Bankası'nın politika faizini artırması dışında bir önlemin, kurda tırmanışı frenleyemeyeceğine dikkat çekiyor.

TUĞRUL TU BELLİ: Politika faizi artırımını gü gündeme gelmediği sürece, yapacak fazla bi bir şey yok. Sadece TL'nin değer kaybının "k "kontrollü" bir şekilde sürmesi sağlanabilir. HALUK H BÜRÜMCEKÇİ: Merkez Ba Bankası'nın, likidite yönetimi alanında ya yapacağı pek bir şey kalmadı. IŞIK IŞ ÖKTE: Artan döviz talebi, ağırlıklı or ortalama fonlama maliyeti dışında başka ha hamlelerin kritik olduğunu gösteriyor.

Örtülü faiz artışı üzerinden sürdürülen sıkılaştırmaya rağmen, dolar/TL dün yeniden 7,40 bandının üzerine çıkarak yeni tarihi zirvesini gördü. Borsa İstanbul'da da yüzde 1.5 kayıp yaşandı. TCMB'nin ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti önceki gün yüzde 9,61'e yükselirken, geleneksel yöntemle yapılan repo ihalesinde ortalama basit faiz yüzde 11,32'ye çıktı. DÜNYA'ya konuşan uzmanlar, sıkılaştırma için likidite alanında manevra olanaklarının sınırına geldiği görüşünde. Yüzde 15'lik stopajın kaldırılarak TL mevduata cazibe kazandırılabilceğini belirten uzmanlara göre, aktif rasyosunun yürürlükten kaldırılmasıyla da TL likiditede rahatlama sağlanabilir. Merkez Bankası'nın politika faizine dokunmadan yaptığı sıkılaştırma adımları sürerken dolar dün yine 7.4065 lira ile yeni tarihi zirvesini gördü. Doğu Akdeniz'de tırmanan gerilim de TL'deki değer kaybını hızlandırdı. Borsa İstanbul da kayıp yaşadı. Dolardaki ateş geleneksel yöntemli repo ihaleleriyle artırılan fonlama maliyeti, Borsa İstanbul'daki repo miktarının azaltılmasının yanı sıra bankaların Geç Likidite Penceresi (GLP) yüzde 11,25 faize yönlendirilmesine rağmen sönmüyor. Merkez Bankası'nın önceki gün ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti yüzde 9,61'e yükseldi. Merkez, geleneksel yöntemli repo ihalesiyle yüzde 11,32 faizle 10 milyar TL fonlama sağladı.

Öte yandan 15 Nisan 2019'dan sonra ilk kez önceki gün yaptığı GLP fonlamayı dün devam ettirmedi. Türkiye piyasaları kapandıktan sonra düşük hacimli işlemlerde TL'deki değer kaybı ise sürdü.

Peki bundan sonra ne yapılmalı? Ekonomist Haluk Bürümcekçi, miktar ayarlamalarıyla ve zorunlu karşılık adımlarıyla devam edilebileceğini söyledi. Fon Yöneticisi Işık Ökte ise TL mevduatındaki yüzde 15 stopajın kaldırılarak cazibesinin artırılması gerektiğine dikkat çekti. Dünya Yazarı Tuğrul Belli ise Merkez Bankası'nın politika faizini acilen 300-500 baz puan arası yükseltmesi gerektiğine işaret etti.

Zorunlu karşılık hamlesi gelebilir

Ekonomist Haluk Bürümcekçi, Merkez Bankası'nın her gün bütün fonlamayı vereceğini ancak bunun yollarını değiştirdiğini belirterek şunları söyledi: "Normalde BIST'teki sınırsızdı yani ihtiyaç kadardı, şimdi miktar koymaya başladı. Dün de 90 milyar lira vermiş. Bunun üzerinde ihtiyaç varsa GLP kalıyor. Önceki gün de öyle oldu. 1 milyar oldu, ne olacağını göreceğiz. Merkez Bankası ihtiyacı kendisi ayarlıyordur. Geleneksel yöntemli repo ihalelerindeki faiz 11,25'in altında olmadığı için maliyet 11,25'e çıkmış oluyor, Politika faizi yüzde 8,25 iken 3 puan üzerinden yeni fonlama veriliyor. Güçlü bir sıkılık aslında bu durum. Değer kaybı devam ediyor. Likidite alanında yapacağı pek bir şey kalmadı. Geleneksel yöntemli repo ihalelerinin miktarını değiştirebilir. Zorunlu karşılıklarla devam edebilir."

TL üzerindeki baskı unsurları

Dünya Yazarı Tuğrul Belli de TL üzerindeki baskı oluşturan unsurları şöyle sıraladı:

1- Açıklanan gaz rezervlerinin miktar, maliyet ve geri dönüş süresi olarak beklentileri karşılamaması

2- Uluslararası ilişkilerde henüz bir yumuşama görülmemesi

3- MB rezervlerinin zayıf seyrinin yarattığı soru işaretleri

4- Cari açık üzerinden gelen baskılar

5- Döviz zorunlu karşılık oranlarının artırılması ve dövizli DİBS ihraçlarının yarattığı ek döviz talebi

6- MB'nin faiz artırımında gene dolaylı yollara başvurarak piyasanın önünde değil, gerisinde kalıyor olması.

Belli, "Yüksek oranlı bir politika faizi artırımını gündeme gelmediği sürece yapacak fazla bir şey yok. Sadece TL'nin değer kaybının "kontrollü" bir şekilde sürmesi sağlanabilir.

Bu değer kaybı sonucunda döviz arz-talebinin dengelenmesi de zaman alıyor çünkü TL tüm zamanların en düşük seviyesinde olsa da ihracat pazarlarımızdan gelen talep henüz çok güçlü değil, azalmış olsa da kredi artışları ve yüksek oranlı varlık dolarizasyonu ithalat talebinin yeteri kadar törpülenmesini engelliyor ve devalüasyon yüksek miktarda döviz borcu olan firmaları bilanço açısından zora sokuyor" diye konuştu.

Bakan Albayrak bugünkü verileri değerlendirdi

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, sektörel güven endeksleri ve kapasite kullanım oranındaki artışa ilişkin, "Biz gücümüzü bu ülke için çalışan, üreten, inanan, destek veren milyonlardan alıyoruz. Kimse bileğimizi bükemez." ifadesini kullandı.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, sektörel güven endeksleri ve kapasite kullanım oranındaki artışa ilişkin, "Biz gücümüzü bu ülke için çalışan, üreten, inanan, destek veren milyonlardan alıyoruz. Kimse bileğimizi bükemez." ifadesini kullandı.

Albayrak, Twitter hesabından, ağustos ayına ilişkin sektörel güven endeksleri ile kapasite kullanım oranına ilişkin değerlendirmede bulundu. Albayrak, şunları kaydetti:

"Biz gücümüzü bu ülke için çalışan, üreten, inanan, destek veren milyonlardan alıyoruz. Kimse bileğimizi bükemez. Ağustosta reel sektör güven endeksi 106,2, hizmet sektörü güven endeksi 70,5, perakende ticaret sektörü güven endeksi 94,9 oldu. Kapasite kullanım ise yüzde 73'e yükseldi."

Sektörel güven inşaatta düştü

Sektörel güven endeksi ağustosta hizmet sektöründe yüzde 5,7 ve perakende sektöründe yüzde 0,2 artarken, inşaat sektöründe yüzde 2,3 azaldı.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre ağustos ayında hizmet ve perakende sektörleri güven endeksi sırasıyla yüzde 5,7 ve 0,2 artarken, inşaat sektörü güven endeksi yüzde 2,3 düştü.

Hizmet sektörü güven endeksi 70,5 oldu

Mevsim etkilerinden arındırılmış hizmet sektörü güven endeksi temmuz ayında 66,7 iken, ağustos yüzde 5,7 artışla 70,5 değerini aldı. Hizmet sektöründe bir önceki aya göre, son üç aylık dönemde iş durumu alt endeksi yüzde 15,9 artarak 63,2 oldu. Son üç aylık dönemde hizmetlere olan talep alt endeksi yüzde 12,3 artarak 62,0 değerini aldı. Gelecek üç aylık dönemde hizmetlere olan talep beklentisi alt endeksi ise yüzde 4,6 azalarak 86,2 oldu.

Perakende ticaret sektörü güven endeksi 94,9 oldu

Mevsim etkilerinden arındırılmış perakende ticaret sektörü güven endeksi ağustos ayında yüzde 0,2 oranında artarak 94,9 değerini aldı. Perakende ticaret sektöründe bir önceki aya göre, son üç aylık dönemde iş hacmi satışlar alt endeksi yüzde 14,5 artarak 79,7 oldu. Mevcut mal stok seviyesi alt endeksi

yüzde 2,2 azalarak 108,1 değerini aldı. Gelecek üç aylık dönemde iş hacmi-satışlar beklentisi alt endeksi ise yüzde 6,8 azalarak 96,8 oldu.

İnşaat sektörü güven endeksi 85,0 oldu

Mevsim etkilerinden arındırılmış inşaat sektörü güven endeksi bir önceki ayda 87,0 iken, ağustos ayında yüzde 2,3 azalarak 85 değerini aldı. İnşaat sektöründe bir önceki aya göre, alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyi alt endeksi yüzde 5,2 azalarak 70 oldu. Gelecek üç aylık dönemde toplam çalışan sayısı beklentisi alt endeksi ise yüzde 0,1 azalarak 99,9 değerini aldı.

İnşaat sektöründe ağustos ayında girişimlerin yüzde 34,4'ü faaliyetleri kısıtlayan herhangi bir faktörün olmadığını, yüzde 65,6'sı ise faaliyetlerini kısıtlayan en az bir temel faktör bulunduğunu belirtti. İnşaat sektöründe faaliyetleri kısıtlayan temel faktörlerden; "finansman sorunları" temmuz ayında yüzde 38,2 iken ağustos ayında yüzde 40,1, "talep yetersizliği" temmuz ayında yüzde 31,9 iken ağustos ayında yüzde 31,5 ve "diğer faktörler" temmuz ayında yüzde 19,9 iken ağustos ayında yüzde 20,3 oldu.

Kamu çalışanlarına esnek çalışma hakkı

Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'yle, kamu kurum ve kuruluşlarında, uzaktan ve dönüşümlü çalışma gibi esnek çalışma yöntemleri uygulanabilecek.

Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile COVID-19'a yönelik tedbirler kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara uzaktan çalışma, dönüşümlü çalışma gibi esnek çalışma yöntemleri uygulanabilecek.

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında, Kamu alışanlarına Yönelik Tedbirler konulu genelge yayımlandı.

Yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile COVID-19 salgınının yayılımının en aza indirilmesi amacıyla, bu salgınla mücadeleyi ve salgının etkilerinin azaltılmasına yönelik faaliyetleri zafiyete uğratmama ve kamu hizmetlerini aksatmama şartıyla çalıştırılma biçimine bakılmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara uzaktan çalışma, dönüşümlü çalışma gibi esnek çalışma imkanı sağlanacak.

Buna dair usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı, bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşları için üst yönetici; bakanlıklar, bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve

26.08.2020

kuruluşları için bakan; taşra teşkilatları, (bakanlıklarca belirlenmemiş ise) ile mahalli idareler, bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri için ilgisine göre vali veya belediye başkanı; diğer kamu kurum ve kuruluşları için üst yönetici tarafından belirlenecek.

Dönüşümlü çalışanlar fiilen göreve gelmediklerinde idari izinli sayılacak

Söz konusu bu yetki ise devredilebilecek. Bu kapsamda dönüşümlü çalışanlar fiilen göreve gelmedikleri süre zarfında ise idari izinli sayılacak.

Genelge kapsamında esnek çalışma yöntemlerinden faydalanan çalışanlar ile idari izinli sayılanlar bu sürede istihdamlarına esas görevlerini fiilen yerine getirmiş sayılacak.

Uzaktan veya dönüşümlü çalışanlar ile görev yerinde çalışanlar hizmetin yürütülmesi sorumluluğu açısından eşit olacak. Uzaktan veya dönüşümlü çalışanlar ile idari izinli sayılanların mali, sosyal hak ve yardımları ile diğer özlük hakları saklı olacak.

İdari izinliler, uzaktan veya dönüşümlü çalışanlar amirlerinin izni dışında görev mahallerinden ayrılamayacak ve hizmetine ihtiyaç duyulanlar çağrıldıkları anda görevlerine dönmek zorunda olacaklar.

14 ilde kutlamalara koronavirüs kısıtlaması

İçişleri Bakanlığı 81 İl Valiliğine COVID-19 tedbirleri konulu genelge gönderdi. Genelgeyle yarından itibaren 14 ilde sünnet düğünü, kına gecesi, nişan gibi etkinliklere müsaade edilmeyeceği belirtildi.

İçişleri Bakanlığı, Adana, Ağrı, Ankara, Bursa, Çorum, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, Kayseri, Konya, Mardin, Şanlıurfa, Van ve Yozgat'ta sünnet düğünü, kına gecesi, nişan gibi etkinliklere yarından itibaren müsaade edilmeyeceğini bildirdi.

İçişleri Bakanlığınca koronavirüs tedbirleri kapsamında yayımlanan genelgeye göre, söz konusu 14 ilde yapılacak düğün ve nikahlar, en fazla 1 saat içinde tamamlanacak.

Belirlenen illerde düğün salonlarında dans ve oyuna izin verilmeyecek, sandalye ve koltuk düzeni dans ve oyun alanlarını kapatacak şekilde oluşturulacak.

Bu illerde, gelin ile damadın birinci ve ikinci derece yakını olmayan 65 yaş ve üzeri vatandaşlar ile 15 yaş altı çocukların düğünlere ve nikah merasimlerine katılması yasaklanacak.

26.08.2020

Söz konusu 14 ilde her nikah merasiminde en az bir kamu görevlisi (kolluk, zabıta vb.) bulunacak ve denetim faaliyetlerine ağırlık verilecek.

Tedbirlere uymayanlara para cezası verilecek

Ülke genelinde ise kamu kurum ve kuruluşlarında yemekhane hizmeti ve paketli su servisi hariç her türlü yiyecek içecek ikramı geçici süreyle durdurulacak.

Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 27 ve 72'nci maddeleri uyarınca gerekli kararlar valiliklerce ivedilikle alınarak 26 Ağustos'tan itibaren uygulanmaya başlanılacak.

Vali ve kaymakamlıklarca konu hakkında gerekli hassasiyetin gösterilerek uygulamanın belirtilen çerçevede eksiksiz bir şekilde yerine getirilmesi sağlanacak.

Tedbirlere uymayanlarla ilgili Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 282'nci maddesi gereğince idari para cezası verilecek. Aykırılığın durumuna göre kanunun ilgili maddeleri gereğince işlem yapılacaktır, konusu suç teşkil eden davranışlara ilişkin Türk Ceza Kanununun 195'inci maddesi kapsamında gerekli adli işlemler başlatılacaktır.

ABD’de FETÖ’ye karşı operasyon başladı

Flaş... Flaş...

ABD’DE FETÖ’YE KARŞI OPERASYON BAŞLADI

ODA TV’de yer alan habere göre, ABD’de FETÖ yapılanmasına yönelik operasyon başlatıldı. FBI ve Göçmenlik bürosunun başlattığı operasyonla eş zamanlı olarak Türk makamları ise bazı kurumların ABD’deki yasa dışı kazançlarla FETÖ’nün Türkiye’deki suç faaliyetlerine kaynak sağladığı gerekçesiyle ABD makamlarına eş zamanlı olarak dava açtı.

Amerika Birleşik Devletleri’nde uzun süredir konuşulan, ülkedeki FETÖ yapılanmasına dönük operasyon resmen başladı.

Odatv’nin edindiği bilgiye göre, Ohio ve Illinois eyaletlerinde, FETÖ iltisaklı kişi ve kurumlara karşı FBI (Federal Soruşturma Bürosu) ve ICE (Göçmenlik ve Gümrük Bakanlığı) birimleri, dün itibariyle harekete geçti. Operasyonun Ankara’nın bir süredir sürdürdüğü hukuki diplomasinin sonucu olduğu konuşuluyor.

TÜRKİYE DE DAVA AÇTI

ABD güvenlik ve yargı birimlerinin yapmış olduğu operasyonla eşzamanlı olarak, Türkiye Cumhuriyeti adına FETÖ bağlantılı 32 farklı kişi ve kuruma karşı ABD Federal Mahkemeleri’nde dava açılması da dikkat çekti. Mahkemelere sunulan dosyalarda FETÖ bağlantılı kurumların Amerikan vergi mükelleflerinin varlıklarını kötüye kullandığına dair deliller var. Binlerce sayfa detaylı para hareketinin yer aldığı dosyalarda, ABD’deki yasadışı kazançlarla, örgütün Türkiye’de suç faaliyetlerini finanse ettiğine dair ayrıntılı bilgiler yer alıyor. Türkiye Cumhuriyeti’nin açtığı davalar ile ABD’nin yargı ve polis birimlerinin gerçekleştirdiği operasyonların birbirini desteklemesi dikkat çekiyor.

GÖZALTI İDDİASI

Şüphelilere dönük yakalama ve göz altı işlemlerin sürdüğü gelen iddialar arasında. Odatv’nin yargı kurumlarından edindiği bilgiye göre, şüpheli kişi ve kurumlar hakkında hazırlanan dosyalar, merkezi yargı sisteminden Federal Mahkemelere ulaştırıldı.

KRİTİK İSMİN İMZASI VAR

Türkiye Cumhuriyeti Devleti adına mahkemelere ulaşan dilekçelerde Nixon Peabody LLP hukuk firmasının imzası bulunuyor. Daha önce ICE (Göçmenlik ve Gümrük Bakanlığı) Bakanı olarak görev almış olan John R. Sandweg’in adının yer aldığı görülüyor.

Erdoğan ve Bahçeli Ahlat'ta

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Malazgirt Zaferi'nin 949. yıldönümü kutlamalarına katılmak üzere Bitlis'in Ahlat ilçesine geldi.

Malazgirt Zaferi'nin 949. yıldönümü kutlamalarına katılmak üzere uçakla Muş Sultan Alparslan Havalimanı'na gelen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, buradan helikopterle Bitlis'in Ahlat ilçesine geçti.

BAHÇELİ DE BİTLİS'E GELDİ

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Devlet Bahçeli, Malazgirt Zaferi'nin 949. yıldönümü kutlamalarına katılmak üzere Bitlis'in Ahlat ilçesine geldi.

Malazgirt Zaferi'nin 949. yıldönümü kutlamalarına katılmak üzere uçakla Muş Sultan Alparslan Havalimanı'na gelen Devlet Bahçeli, karayolu ile Bitlis'in Tatvan ilçesine geldi.

Tatvan Kaymakamı Tekin Erdemir, Tatvan Belediye Başkanı Mehmet Emin Geylani, AKP Bitlis Milletvekili Cemal Taşar, MHP Bitlis il ve Tatvan ilçe teşkilatı üyeleri tarafından karşılanan Bahçeli, kahvaltı sonrası bir toplantı gerçekleştirdikten sonra Ahlat ilçesine geçti.

Burada Ahlat Kaymakamı Erkan İsa Erat tarafından karşılanan Bahçeli ve beraberindekiler dinlenmek üzere Ahlat Gençlik Merkezi'ne geçtiler.

Kılıçdaroğlu'ndan doğal gaz keşfi yorumu: Yeter ki milletimiz için kullanılsın

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Karadeniz'deki doğal gaz keşfiyle ilgili ilk değerlendirmelerini partisinin Merkez Yönetim Kurulu (MYK) toplantısında yaptı. Kılıçdaroğlu'nun, "İktidar eleştirelim istiyor, eleştirmeyeceğiz. Ülkemizde doğal gaz bulunması bizi sadece sevindirir, memnun eder. Yeter ki millet için kullanılsın" dediği belirtildi.

Milliyet'ten Şevket Yaman'ın haberine göre, Kılıçdaroğlu'nun, iktidar kanadının, "CHP'nin Karadeniz'de doğal gaz bulunmasını eleştirmesini istediğini" belirterek kurmaylarını uyardığı öğrenildi. Edinilen bilgilere göre CHP lideri, "Biz onların istediğini yapmayacağız. Eleştirelim istiyorlar, eleştirmeyeceğiz. Niye eleştirelim ki? Ülkemizde doğal gaz bulunması bizi sadece sevindirir, memnun eder. Yeter ki buradan elde edilecek kaynak millet için kullanılsın. Yeter ki gerçekçi olsun" ifadelerini kullandı.

Kılıçdaroğlu'nun Giresun'daki sel felaketi ile ilgili olarak ise, "yanlış yapılaşma" ve "ihmal" vurgusunda bulunarak, "Ancak bu konu üzerinde siyaset yapılacak bir konu değil" değerlendirmesinde bulundu.

Bir süre önce, il ve ilçe başkanlıklarına yeniden ziyaretçi yasağı getiren CHP yönetimi, dünkü MYK toplantısını da salgının ilk dönemlerinde olduğu gibi video konferans yöntemiyle gerçekleştirdi. CHP Genel Merkezi'ndeki bir çalışanın da kısa süre önce virüse yakalandığı, bu nedenle parti personeliyle ilgili izolasyon sürecinin başlatıldığı dile getirildi.

Ali Ekber YILDIRIM

26 Ağustos 2020

Ceviz ve badem şirketleri kooperatif kurdu

Manisa'nın Salihli ilçesinde tarımda yaşanan değişimi dün yazdık. İlçenin tarım potansiyelini, üzümün, bağcılığın, meyveciliğin önemini, son yıllarda arpa, buğday tütün alanlarının zeytin, ceviz ve badem üretimine dönüşünü anlattık.

Salihli, Gördes ve Köprübaşı'nda son yıllarda İstanbullu işadamlarının yaptığı önemli tarım yatırımları var. Bölgede ceviz ve badem üretiminde şirketlerin etkinliği artıyor. Yüzlerce, binlerce dönüm alanda badem ve ceviz üretimi yapan şirketler, tanınmış CEO'lar bir araya gelerek Doğu Manisa Ceviz ve Badem Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'ni kurdu.

Küçük çiftçilerin bir araya gelerek kooperatif kurması beklenirken, Salihli, Gördes, Köprübaşı, Alaşehir, Kula'da ceviz ve badem yatırımı yapan dev şirketler kooperatif kurdu. Kooperatifin ortakları arasında MediaMarkt Türkiye ve Yunanistan İcra Kurulu Başkanı (CEO) Arif Yenal Gökyıldırım, İpragaz'ın üst düzey yöneticilerinden Mehmet Nuri Büyükmirza, Trabzonspor'un eski CEO'su Burak Gürdal, Ekostar Tarım Yatırımları AŞ, Sevinç Aknar Ceviz İşletmesi, Bilal Er Ceviz İşletmesi, Çetin Ceviz, CVZ Tarım Üretim Pazarlama ve Ticaret AŞ gibi bölgenin en büyük yatırımcıları var.

İşadamları çözümü kooperatifte buldu

Kooperatifin başkanlığını bölgeye ilk yatırım yapanlardan İstanbullu işadamı Tayfun Erpek yapıyor. Kooperatif Müdürü ise bölgeyi bilen deneyimli bir ziraat mühendisi, Mehmet Ali Kaya.

Salihli'de görüştüğümüz Mehmet Ali Kaya, kooperatifin kuruluşu, çalışma sistemi hakkında özetle şu bilgileri verdi: "S.S. Doğu Manisa Ceviz ve Badem Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi 2016'da kuruldu. Kooperatifin 70 ortağı var, bunlardan 30'u ana kurucu ortaklar. İstanbullu İşadamlarının oluşturduğu şirketler. Geri kalan 40 üye ise bu bölgeden ortak olan şirketler. Bizim altyapımızı şirketler oluşturuyor. Yerel halkın deyimi ile İstanbullu işadamları. Ana kurucularımızın büyük çoğunluğunun İstanbul veya Türkiye'nin değişik merkezlerinde kendi işleri var. Kendi işleri dışında badem ve cevizde gönül vermiş, bu işte biz de varız diyen

şahıslar. Hepsinin bu bölgede badem veya ceviz bahçesi var. Ortak olmanın ön şartı ceviz ve badem yetiştiricisi olması.

Ortak olurken büyüklük bakımından bir sınırlamamız yok. Ama ortaklarımızdan en küçük olanın 300 dönüm yeri var. Zaten efektif bir badem ya da ceviz üretimi için 300 dönümden aşağı olmaması gerekiyor. Trafosu, elektriği, suyu, damla sulama sistemlerinin kurulması, çalışan personel sayısı dikkate alındığında en ekonomik en efektif yatırım 300 dönümlük bir arazide olabilir.”

Yatırımlar 5 ilçede yoğunlaşıyor

Mehmet Ali Altın'a bu kadar güçlü şirketin neden kooperatif kurduğunu sorduğumuzda şu yanıtı verdi: “Bu kooperatif kurulmadan önce beyin fırtınası yapıldı. Kooperatif mi, çok ortaklı şirket mi? diye tartışıldı. Şirket olduğunda işler daha iyi yürüyor. Ama kooperatif olunca devlet nezdinde daha etkili oluyorsunuz. ‘Biz birliğiz, birlikte bir güç olduk’ demek için kooperatif kuruldu. Ortakların en küçüğü 300 dönüm. En büyüğü 1000-1200 dönüm. Demirköprü Baraj Havzası çevresinde badem bahçelerimiz yoğunlaşıyor. Ceviz için zaten bölgenin her yeri uygun. Köprübaşı, Gördes, Salihli, Alaşehir ve Kula ilçelerinde yatırım yapan ortaklarımız var.”

Çiftçiler tarım arazilerini neden satıyor?

Yatırım yapan şirketler, işadamları bu arazileri kırsaldaki köylüden alıyor. Köylüler neden tarım arazilerini satıyor? Mehmet Ali Kaya bunun nedenini şöyle açıklıyor: “Ben 2004 yılından beri bu bölgedeyim. Satılan arazilerin çoğu engebeli, yüzde 30-40 meyilli araziler var. Bunlar içinde teras yapılarak tarıma kazandırılan yerler var. Bu tür arazilerin tarıma kazandırılması gerçekten ciddi maliyet gerektiriyor. Neredeyse satın alma fiyatı kadar da arazinin dozerle işlenmesi, temizlenmesi ve o yapının tekrar tarım üretimi vasfını kazanması için harcanıyor. Ciddi maliyet, altyapı ve sermaye gerektiriyor. Arazi sahiplerinin bunu yapma şansı yok. Şimdiye kadar ortaklarımızın hiçbirinin orman arazisi kiralaması yok. Tamamı şahıs arazileridir. Para karşılığı satın alınarak tarıma kazandırılmıştır. Parçalı tarım arazileri birleştiriliyor.

Birçok kişi buralarda ceviz, badem olmaz, yetişmez diyordu. Şimdi kendileri ceviz ve badem diyor. Yatırımlarının ne kadar kârlı olduğunu değer kazandığını görmeye başladılar. Üreticiler özverili çalışıyor. Fakat sermaye olmadığı için büyük yatırım yapmaları zor. Ceviz, badem zeytin bahçesi kurmak ciddi yatırım gerektiriyor.

Kooperatif olarak her bahçemiz farklı bir köyde. Böyle bir yapı oluştu. Her köyde bir işletme olması çalışanların o köyden seçilmesi önemli. Dışarıdan işçi getirmiyoruz. Bu yatırımlardan sonra o köylerde de ceviz ve badem bahçesi kurmaya başladılar. Zeytin, badem, ceviz, nar bahçesi kuruyorlar. Ama daha küçük çaplı.”

İşadamları neden Manisa'yı tercih ediyor?

Mehmet Ali Kaya, Manisa ilçelerinin tercih edilmesinin gerekçelerini ise şöyle açıklıyor: “En önemli nedeni arazi fiyatlarının ucuz olması. Güvenilir olması. Birçok köyümüzde yapılan yatırımların etrafı tel örgü ile çevrili ama kapılar açık. Yüz binlerce liralık sulama sistemleri dışarıda. Çalışacak insan potansiyelinin yüksek olması. İklim şartları özellikle çok uygun. Önemli nedenlerden birisi de işletmelerin suya erişimi. Mevcut işletmeler bir şekilde suya ulaşabiliyor. Buraya ilk gelenlerden birisi, kooperatif başkanımız Tayfun Erpek. Türkiye'nin ilk 1000 dönüm kapama badem bahçesi Demirköprü Baraj Havzası'nda kuruldu. Sonra duyulmaya başlandıkça İstanbul başta olmak üzere Türkiye'nin değişik bölgelerinden işadamları yatırımcılar gelip burada yatırım yaptı.”

Özetle, tarımda kooperatifçiliğin önemi her geçen gün daha çok anlaşılıyor. Çiftçiler, küçük üreticiler birleşerek kooperatif kurarak üretimlerini sürdürmeye çalışırken, işadamlarının da kooperatif çatısı altında birleşmesi sizce de çok manidar değil mi?

Kooperatifin çalışma yöntemi

Şirketlerin kurduğu Doğu Manisa Ceviz ve Badem Üreticileri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nde üst düzeyde bir ekip var, yönetim grubu. Altta ziraat mühendisleri veya çiftlikleri yöneten ekip var. Kooperatifin zirai ilaç ve gübre bayiliği var. Merkezden bir planlama ve program uygulanıyor. İşletmelerin ihtiyacı olan gübre veya ilaçlar bir hafta iki hafta öncesinden işletmeye teslim ediliyor. Kooperatif girdi teminini ortak yapıyor. İyi bir iletişim ağı var. Aylık bazda hangi gübreler ne zaman kullanılacak hepsi bildiriliyor. Toprak, su ve yaprak analizleri yapıp ona göre gübre kullanılıyor. Çiftliklerin sahipleri var. Çalışanlar o çiftliğin çalışanı ve o işletmeye bağlı çalışıyor. Ama yapacakları işler, uygulamalar bakımından kooperatife bağlı çalışıyorlar. Çiftlik sahipleri hiçbir işletmede ne zaman sulama yapılacağını, ne zaman ilaç atılacağını, hangi gübre atılacağına, hangi işlerin yapılacağına karışmaz. Onu kooperatif yapıyor. Yani çalışanlar maaş, sigorta gibi resmi konularda patronuna bağlı. Yapılacak iş ve teknik konusunda kooperatife bağlı. Şu anda ortalama 100'e yakın bu şekilde çalışan var. Kooperatif ortaklarının dikim alanı 10 bin dönüm ceviz ve 1000 dönüm badem bahçesinden oluşuyor.

Alaattin AKTAŞ

26 Ağustos 2020

Faiz geldi geç likidite penceresine dayandı...

Adına politika faizi denilen faiz sabit ve yüzde 8.25 ama Merkez Bankası'nın piyasaya fonlarken uyguladığı faiz çift haneye doğru yol alıyor. Bir yılı aşkın bir aradan sonra geç likidite penceresinden de fonlama yapıldı.

Merkez Bankası bir süre sonra ağırlıklı GLP'yi kullanır mı, bunu yapıp fonlamayı yüzde 11.25'ten gerçekleştirdiğinde bile döviz tutamazsa ne yapar, onu da zaman gösterecek.

TRT Ankara Radyosu'nda sevgili dostum Falih Akıcı'nın hazırladığı Ekonomi Günlüğü adlı bir program var. Ben de yıllardır bu programa konuk olarak katılıyorum. Her ne kadar son dönemde korona dolayısıyla radyoya gitmiyor ve canlı yayına telefon bağlantısıyla katılmak durumunda kalıyorsam da bu durumun bir gün sona ereceğini umuyorum, hep birlikte umuyoruz zaten.

Şimdi radyo ve bu programın nereden aklıma geldiğini merak eden okurlar çıkacaktır.

Nedeni Merkez Bankası! İzah edeyim...

Ekonomi Günlüğü programında görev alan spiker arkadaşarımdan Selvi Karakoç, geç likidite penceresi ifadesini komik bulduğu için bu ifade aramızda bir espri konusu haline gelmişti. Selvi, radyoda ne zaman karşılaşırsak geç likidite penceresi esprisi yapmadan geçmezdi. Ama programlarda geç likidite penceresinden söz edemez olmuştuk, çünkü bu uygulama birkaç yıldır hiç gündeme gelmiyordu.

İşte Merkez Bankası önceki gün uzun bir aradan sonra piyasayı fonlamada yine geç likidite penceresini kullanınca Selvi Karakoç ve Ankara Radyosu'ndaki program geldi aklıma.

GLP akla başka neler getirdi?

Kısaca GLP, yani geç likidite penceresi bizi gülümsetti ama ekonomide ve piyasalarda, özellikle de finans piyasalarında yarattığı çağrışım hiç de gülümsetecek şekilde olmadı.

26.08.2020

Bir banka Merkez Bankası'ndan geç likidite penceresi kanalıyla para kullanmak durumunda kalınca çok özet olarak "Ben bugün hesabımı denkleştiremedim, açığım var, mecbur kaldım sana geldim" demiş oluyor. Çünkü bu işlem diğer fonlama kanalları kapandıktan sonra, saat 16.00-17.00 arasında yapılıyor.

Ama acaba şu dönem bankalar bu kanalı hesaplarını denkleştiremedikleri için mi kullanıyor, yoksa oraya doğru itildikleri için mi?

Son gelişmeler farklı bir yöne doğru evrilme yaşandığını gösteriyor. Merkez Bankası döviz tutmak uğruna parayı öyle kısıyor ve diğer kanallardan para kullandırmamayı tercih ediyor ki bankalar GLP'ye mecbur kalabiliyor.

Merkez Bankası uzun bir aradan sonra GLP'den önceki gün 1 milyar lira kullandırdı. Bu kanaldan bir önceki fonlama 3 milyar lirayla 15 Nisan 2019'da, bir önceki de 6.8 milyar lirayla 7 Haziran 2018'de söz konusu olmuştu.

Ortalama faiz yüzde 9.61'e çıktı

Merkez Bankası görünür faizi sabit tutmaya devam ediyor ama bu faizin hiçbir öneminin kalmadığı da ortada.

Politika faizi adı verilen haftalık repo ihale faizi yüzde 8.25 olmakla birlikte ortalama fonlama maliyeti 24 Ağustos itibarıyla yüzde 9.61'e çıktı.

Ortalama fonlama maliyeti son kırk günde 2.27 puanlık artış kaydetti.

Üstelik gidişat çok yakında ortalama faizin yüzde 10 sınırını aşacağını gösteriyor.

Ortalama faiz çift haneye gidiyor, ama biz göğsümüzü gere gere faizin yüzde 8.25 olduğunu söyleyebiliyoruz.

Politika faizi yalnızca lafta

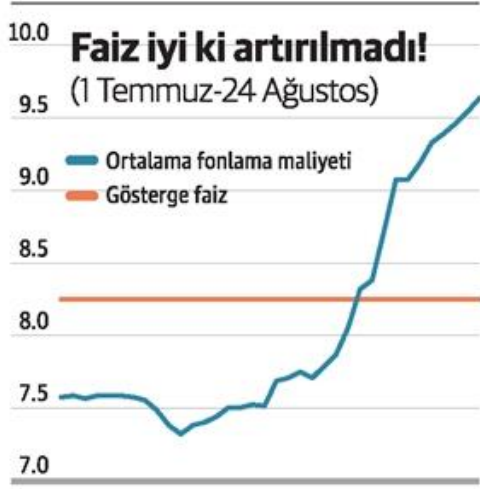
Merkez Bankası 28 Mayıs 2018 tarihinde yaptığı duyuruda para politikası operasyonel çerçevesine ilişkin sadeleşme sürecinin tamamlandığını ilan etmişti.

O açıklamada "Bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı Merkez Bankası politika faizi olacaktır" denilmiş; gecelik borç verme faizinin politika faizinin 1.5 puan üstünde, geç likidite penceresinden borç verme faizinin de gecelik faizin 1.5 puan üstünde olacağı belirtilmişti.

Yani yüzde 8.25'lik haftalık repo ihale faiz oranına göre gecelik faiz yüzde 9.75, GLP faizi de yüzde 11.25 düzeyinde.

26.08.2020

Merkez Bankası bir süre sonra fonlamayı ağırlıkla geç likidite penceresine doğru kaydırır mı, bunu yapıp fonlamayı yüzde 11.25'ten gerçekleştirdiğinde bile döviz tutamazsa ne yapar, onu da zaman gösterecek.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Anketlerden Cumhurbaşkanlığı sonuçları

26 Ağustos 2020

Aradığım sorunun cevabını Optimar'ın ağustos ayı anketinde buldum. Türkiye 18 yıldır AK Parti iktidarı tarafından yönetiliyor. Ülkelerin parçalandığı, ekonomilerin çöktüğü, siyasi coğrafyanın değiştiği bir dönemde Türkiye'nin de sorunları var. Ekonomiden koronavirüse, işsizlikten Doğu Akdeniz'deki gerilime kadar... Anketlerde bu ortaya çıkıyor. İlginç olanı, halkımız "Bu sorunları muhalefet çözer" demiyor. Hilmi Daşdemir'in başkanı olduğu Optimar, ağustos ayı anketinde halkımıza bu soruyu sormuş. Ankete katılanların yüzde 33.9'u yine "AK Parti çözer" diyor. CHP diyenlerin oranı yarı yarıya. "Bu sorunu CHP çözer" diyenlerin oranı ancak yüzde 15.3'e ulaşıyor. Sorun sadece CHP değil. HDP, İYİ Parti, Deva Partisi ve Saadet Partisi diyenlerin oranını da topladım. Yüzde 27.1 ediyor. Muhalefet açısından çok köklü bir sorun var. Halk, "Muhalefet benim sorunumu daha iyi çözer ve Türkiye'yi daha iyi yönetir" demiyor. Hem de İstanbul, Ankara gibi büyükşehirler CHP'li başkanlar tarafından yönetilmesine rağmen. Ama tek gösterge bu değil.

Kararsızların oranı yüzde 26.1'le neredeyse muhalefetin toplamına yetişiyor.
PARTİLERİN OY ORANI

Üzerinde ağırlıklı olarak durmayacağım ama yine de partilerin oy oranını yansıtmak istiyorum.

Optimar'ın araştırmasında kararsızlar dağıtıldığında AK Parti'nin oy oranı 43.1 çıkıyor. CHP yüzde 22 olurken, onu 10.6'yla MHP takip ediyor. HDP'nin yüzde 10.4 çıktığı ankette İYİ Parti 9.8 görünüyor.

ERDOĞAN MI, GÜL MÜ?

CHP'de Muharrem İnce'nin başkaldırmasına ve partinin bölünme aşamasına gelmesine neden olan Kılıçdaroğlu'nun eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü cumhurbaşkanı adayı olarak gösterme eğilimi anketlere nasıl yansıyor diye baktım. Kemal Bey, Gül isminde neden bu kadar ısrar ediyor anlamış değilim. Çünkü "Son turda Erdoğan ve Gül kalsa oyunuzu kime verirsiniz" sorusuna verilen cevaplar şaşırtıcı. "Abdullah Gül'e oy veririm" diyenlerin oranı yüzde 21.3 çıkıyor. "Erdoğan'a oy veririm" diyenlerin oranı ise yüzde 44.3. Bu

sonuçlara göre Erdoğan, Gül'ü ikiye katlamış durumda. Oysa CHP'li bir aday çıktığında tablo değişiyor.

ERDOĞAN MI, İNCE Mİ?

Aynı soru "Erdoğan mı, Muharrem İnce mi" diye sorulduğunda oranlar değişiyor. Erdoğan diyenlerin oranı yüzde 44.5 çıkarken, Muharrem İnce diyenlerin oranı yüzde 33.5. İnce, Erdoğan'la yarıştığı 24 Haziran 2018 seçimlerinde yüzde 30.6 oranında oy almıştı. İlginç bir nokta daha: Erdoğan'ın karşısında CHP'li bir aday olduğu zaman hem kararsızların oranı azalıyor, hem de Erdoğan ve rakibinin oranı yükseliyor. Toplum bu konuda net demek ki.

ERDOĞAN MI, İMAMOĞLU MU?

Cumhurbaşkanı Erdoğan'a en yakın oranı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu yakalıyor. Erdoğan yüzde 45.1 alırken İmamoğlu yüzde 36.8 olarak çıkıyor. Kararsızlar ise yüzde 18.1'e kadar geriliyor.

ERDOĞAN MI, YAVAŞ MI?

"Erdoğan mı, Mansur Yavaş mı" sorusunu sordüğümüzda İmamoğlu'na yakın bir sonuç çıkıyor. Mansur Yavaş bu sonuçlara pandemi sürecine yaptığı sıçrama ile girdi. Mansur Yavaş diyenlerin oranı yüzde 36.7 çıkarken, Erdoğan diyenler yüzde 44.5 oluyor. Yavaş, bir puan geriden İmamoğlu'nu takip ediyor.

İKİ AÇI

Bu ankete bakarak iki yorumda bulunabiliriz.

1- CHP içinde çıkacak bir adayın daha yüksek oy alma şansı var. Kılıçdaroğlu'nun Gül ısrarı anketlere yansımıyor.

2- Millet ittifakının cumhurbaşkanı adayı önemli olacak. Ancak bu sonuçlar 2023'te Erdoğan'ın birinci turda seçimi kazanacağını gösteriyor.

AK PARTİ İLE CHP ARASINDAKİ FARK NEREDEN ÇIKTI?

Metropoll'ün Temmuz 2020 anketinde bir ay önceye göre AK Parti'nin oylarında üç puanlık artış, CHP'de ise ciddi bir düşüş gözleniyor. Seçim sürecinde olmamamıza rağmen bu ciddi bir iniş ve çıkışa işaret ediyor. Metropoll Araştırma'nın sahibi Prof. Dr. Özer Sencar, bunu "Ayasofya"ya bağlıyor. Ayasofya'nın cami olarak ibadete açılmasından dolayı AK Parti oylarındaki artışı anlayabilirim ama CHP'nin oyları neden düşsün?

Değerlendirmelerine kıymet verdiğim Özer Sencar'ı arayarak bu itirazlarımı ilettim.

"AK Parti oylarında üç puanlık artış tespit ettiğimiz doğru. Bunu Ayasofya'ya bağladığımız da doğru ama bu oylar CHP'den gelmiyor. Kararsızlardan geliyor. Bunların arasında daha önce AK Parti'ye oy vermiş olanlar da var. Ayrıca MHP ile Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu partilerinden de gelen bir kitle var" dedi. Ayasofya'nın ardından hilafet tartışması açılmasa, İstanbul Sözleşmesi

üzerinden Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı dahi isyan ettirecek tartışma yaşanmasa, Ayasofya konusundaki teveccühün daha yüksek olacağını düşünüyorum. Bu iki tartışma Ayasofya'nın etkisini kırdı.

CHP'nin bir ay içinde Ayasofya konusunda üç buçuk puanlık gerilemesine itirazımı ise sürdürdüm. Özer Sencar, "CHP tabanının bir bölümü Ayasofya konusunda verilen tepkiyi yetersiz bulduğu için partisine tepki gösterdi, desteğini çekti" dedi. "Ama bu seçmen başka partiye gitmedi. Öfkesi yatışınca tekrar CHP'ye döner" diye ekledi.

Ben CHP'nin Ayasofya konusundaki politikasını doğru bulanlardanım. Kılıçdaroğlu böylece CHP'nin Ayasofya, ezan ve cami düşmanı bir parti damgasını yemesinin önüne geçti. CHP Lideri, Cumhuriyet gazetesinden İpek Özbey'le söyleşisinde, "Ayasofya'da oyuna gelmedik" demişti. Kılıçdaroğlu, "Ayasofya'yı ziyaret etmekten dolayı mutlu oldum" diyen İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ve Ayasofya kararını destekleyen Temel Karamollaoğlu ile ittifak yapıyor. Seçimleri kazanabilmek için muhafazakâr kesimlerin oylarını almak istiyor. Ayasofya'ya karşı çıkarak, muhafazakâr kesimin oylarını alabilir mi?

Ekonomide derin göçük

Esfender KORKMAZ

26 Ağustos 2020

TÜİK, Ağustos ayı sektörel güven endekslerini açıkladı. Endekslerin tamamı güven sınırı olan 100'ün altında kalıyor. Aslında kalması da normal, zira bütün dünyada pandemi krizi ekonomik güveni bozdu.

Türkiye'nin sorunu pandemiden önce başlamıştı... Pandemi için tuzu biberi oldu. Bu nedenle ekonomik güven sorununa bakarken 2019 yılı ve öncesine bakmamız gerekiyor.

Tüketici güven endeksi, öteden beri 100'ün altındadır... Yani tüketici güveni düşüktür. Başka türlü de düşünülemez... Çünkü işsiz sayısı İMF'nin 2001 programı ile 2002 yılından itibaren artmaya başladı ve bu günkü siyasi iktidar ile devam etti. Yoksulluk oranı arttı. Enflasyon halkın, çalışanın satın alma gücünü düşürdü.

Son yıllarda, reel sektör güven endeksi de düşmeye başladı. 2017 öncesi reel sektör güven endeksi 100'ün üstündeydi. Sonrasında güven kaybı oluştu? Halen de devam ediyor.

2012 yılından beri birkaç yıl hariç, sabit sermaye yatırımları da daralıyor. Sabit sermaye yatırımı olmadan kalıcı büyüme ve istihdam olmaz. (Aşağıdaki tablo)

YILLAR	AĞUSTOS AYI REEL KESİM GÜVEN ENDEKSİ	SABİT SERMAYE YATIRIMCILARIN YILLIK BÜYÜME
2012	106,60	-2,7
2014	104,55	-1,3
2016	105,15	2,2
2018	96,30	-0,6
2019	99,40	-12,4

Siyasi iktidar algı yaratmak, ekonomik sorunlara uçtu-kaçtı kılıfı takmak yerine reel sektörün güveni neden düştü? İş adamları neden Türkiye'deki borçlarını yapılandırıp yurt dışında yatırım yapmak istiyor? Hiç için bu tarafını sorguladı mı? Söz gelimi bu konuda reel sektöre güven endeksleri dışında derdiniz nedir diye bir anket yaptık mı?

Televizyonlarda uçtu-kaçtıyı saatlerce konuşan, bu uğurda kavga yapanların aklına yatırımların neden düştüğü geldi mi? Yerli ve yabancı sermaye neden yatırım yapmıyor? Bunları ve nedenlerini tartışanlar var mı?

2019 yılında yatırımlar yüzde 12,4 oranında daraldı. Bu sene yüzde 20 daralır. Karadeniz doğalgazı nasıl çıkarılır konusunu tartışanların aklına, bu gaz yatırım kayıplarını telafi edebilir mi? sorusu geldi mi ?

Biz iktisatçılarda kamplara ayrıldık. Analiz yapmak yerine siyaset yapıyoruz.

Türkiye ekonomisi bu tablo içinde her zaman daralır. İstikrar sorunu artar. Halk daha da yoksullaşır.

Aslında sorunun temelinde plansız günübürlük politikalar var.

2012 yılına kadar giren kontrolsüz sıcak para kuru baskıladı, ithalata bağımlı bir üretim yapısı oluşmasına neden oldu. Kırılganlığı artırdı, ciddi yabancı yatırımları engelledi.

Kamu altyapıları, kamu tekelleri özelleştirildi. Piyasada oligopol yapılar oluştu. Enerji dağıtımını gibi stratejik sektörler özelleştirildi. Üretim maliyetleri artış yönünde etkilendi.

Yabancı bankalara sınırsız izin verildi... Şoklara karşı ulusal politikalar zayıfladı. Şimdi de yabancılar müdahale ediyor diye sızlanıyoruz.

Hükümet tüm teşvikleri ve bürokratik kolaylıkları yalnızca lüks konutlara ayırdı. Sanayici de inşaatçı oldu. İnşaat kısa sürede ekonomiyi canlandırdı. Ancak doyma noktasında ölü yatırım olarak kaldı.

Kamu altyapı yatırımları, Dünyada örneği görülmemiş kamu-özel işbirliği yoluyla ve yüksek maliyetle ve bunların dış borçlanması ile yapıldı. Şimdi, bütçe ödemeleri ve açıkları arttı. Yurt dışına kaynak çıkışı ve bu nedenle daralma başladı.

Bu yanlışların ardı arkası kesilmedi. Yetmedi , **2016 ve sonrasında Türkiye hukukun üstünlüğünde geri düştü... İnsan hakları ve demokratik özgürlüklerde özgür olmayan ülkeler statüsüne geriledi.**

Raiting kuruluşları Türkiye notunu "**yatırım yapılamaz aşırı spekülatif**" derecesine düşürdü.

Bu şartlarda güven mi kalır?

26 Ağustos 2020, Çarşamba

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

“Avrupalılar Türkiye’ye karşı teröristleri destekliyor”

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin merkezinde bulunan [Cumhurbaşkanı Erdoğan](#), [Türkiye](#)'nin bugününe ve yarınına dönük tüm gelişmeler karşısında öncelikli söz sahibidir. Cumhurbaşkanı'nın açıklamaları Türkiye'nin her alandaki resmi tutumunu yansıtıyor. Bu bakımdan Erdoğan'ın önceki gün Bakanlar Kurulu Toplantısı ertesinde yaptığı açıklamalarda önemli vurgular vardı. Bunlardan bazılarını kayda geçirmeyi gerekli gördüm...

Kendi hedeflerimiz

"Maruz kaldığımız çifte standartlara, çığnemenen teamüllere, ihanet edilen değerlere, ayaklar altına alınan ilkelere rağmen girdiğimiz yoldan geri dönmedik. Siyasette, ekonomide, askeri alanda kendi kararlarını kendi alan, kendi hedeflerini kendi belirleyen, kendi projelerini kendi uygulayan bir Türkiye inşa ettik. İnşallah en zorlu dönemi geride bıraktık. Artık ektiğimiz tohumların hasadını toplamanın, verdiğimiz emeklerin karşılığını görmenin, yaptığımız fedakarlıkların bedelini almanın vaktidir."

Devamı gelecek

"En büyük rezervi de Karadeniz'in altında bulduğumuzu tekrar hatırlatmak isterim. İnşallah bu müjdenin de devamı gelecek. Diğer alanlardaki çalışmalarımızla Türkiye çok yakında doğalgazda dünyanın en büyük rezervlerinden birine inşallah sahip olacaktır. Buradan elde edilen her kuruş kazanç, doğrudan milletimizin hayat kalitesinin yükselmesini sağlayacak çalışmalara gidecektir."

Güçlüyüz

"Türkiye kendi değerleri üzerinde kararlılıkla yoluna devam ediyor. Özellikle gelişmiş ülkeler milli gelirlerine göre yüzde 90.7 ortalamayı bulan borçluluk oranlarıyla ekonomilerini çevirmeye çalışıyor. Türkiye bu bakımdan kamu borcunun milli gelire oranında yüzde 35.6 ile gerçekten çok iyi bir yerde duruyor. Faiz ödemelerimizin toplam harcamalara oranı da yüzde 10'u aşmıyor. Bunlar gerçekten çok önemli ve ülkemizin güçlü duruşunu gösteren rakamlardır."

Avrupa Birliği'nin gerçek yüzü

"Hangi reformu yaparsak yapalım, hangi adımı atarsak atalım, hangi değerlerimizden taviz verirsek verelim Batı bizi hiçbir zaman kendisi gibi görmedi. Ülkemizin tam üyeliği için hangi şartları önümüze getirdilerse 'tamam' dedik, ne dedilerse yaptık, ne istedilerse taahhüt ettik. Fakat sonuçta ortaya çıktı ki [Avrupa Birliği](#)'nin bizi tam üye yapmaya en başından beri niyeti yokmuş. O güne kadar önümüze getirilen her şey oyalama taktiğinden ibaretmiş."

Kötü niyetliler

"Hala da aynı saplantıyla bize yaklaşıyorlar. Ülkemize karşı teröristleri destekliyorlar. İşte Yunanistan'dan teröristler giriyor, FETÖ'sü giriyor, [PKK](#)'sı giriyor. Gittiği yer neresi Almanya. Almanya'da bunlara oturma da veriyorlar. Bir diğer kısmı da bakıyorsunuz Fransa'ya gidiyor. Bir diğer kısmı bakıyorsun bir başka yere gidiyor ve onlara buralarda ev sahipliği yapıyorlar. Dostluk bu mu? Her türlü marjinal grubu destekliyorlar, her türlü sapkınlığı destekliyorlar."

Biden sorunu

"Türkiye'de darbeyle yapamadıklarını muhalefeti destekleyerek gerçekleştirmeyi düşündüklerini" kameralar önünde söylemekten çekinmiyorlar. Ya dostluğumuz var, oturup konuşmuşluğumuz var, en azından bir oturup çay içmişliğimiz var. Böyle bir ifadeyi bizim için nasıl kullanırsın ama kullandılar."